

Erről beszélnünk kell!

A minap egészen véletlenül összejöttünk egy vendéglőben néhányan barátok, jó ismerősök, akik hónapok, talán évek óta nem találkoztunk. Mint ahogyan az ilyenkor szokás, az első koccintások után jól kikérdeztük egymást személyünkkel, családjainkkal kapcsolatos eseményekről, majd lassan általános jellegű kérdésekre terelődött a szó. Eésre sem vettük a már nyakig benn voltunk a politikában.

A szomszéd asztalhoz ekkor egy ifjú pár telepedett le. A fiú nem látszott tízennyolc évesnél idősebbnek. A lány még fiatalabb. A fiú egészen feszelenül palackozott bort és szódát rendelt és mindketten hozzáfogtak inni az öreg italok rutinjával.

Hamarosan felfigyeltünk a párosukra. Különösen mikor barátunk, aki művezető az egyik nagy textilüzemünkben, odasúgta nekünk: — Ezt a fiút ismerem. A másik gyárban anyagmozgató segédmunkás... A bejelentés nyomán új irányt vett a megbeszélés. Ifjúságunk problémái kerültek terítékre.

— Nézzétek — mondta előbbi barátunk. Ez a szomszéd asztalnál ülő fiú egy azok közül, akiknek emberi magatartása mindinkább aggasztó. A fiú apa nélkül nőtt fel, még két ifjabb testvére van. Edesanyjuk, különösen míg kisebbek voltak, rengeteget kínálódott, míg felnevelhette őket. Gyárba járt, amelyet még mosást is vállalt. A sok nehéz órában az tartotta benne az erőt, hogy ez a fiú hamarosan felnőtt, keres és így kevesebb lesz gondja a kisebbek ellátására. A fiú tényleg felnőtt, dolgozik, keres is. És most? Az ezer forintnyi keresetéből két-háromszáz forint —kosztépénzt— ad haza, a többit meg magára költi. »Ruházódik« meg »szórakozik«. Mert nem úgy van már, mint a »mutter« idejében, amikor a hasonló fiatalnak elég volt egy ünnepi ruhája...

— És sok ilyen fiatal van a mi gyárunkban is. Az igazgatónőhöz többször jönnek a szülők könnyes szemmel érdeklődni: Mennyit kapott legutóbb a fiuk, a lányuk. Mert ismét csak odalöktek valamit az asztalra. Ebből is vissza-visszakérnek valamit, ha a bérfizetés előtti napokban elfogy a cigarettára való...

— De menj csak el szombat este kint azokra a helyekre, ahol táncolni lehet. Néhány fiatal feltűnően és rendszeresen kölkezik. En egy hónapban néhányszor engedhetek meg magamnak ilyen kiruccanást, pedig nem keresek rosszul.

— A helyzet egyre rosszabbodik — fűzte tovább másik asztaltársunk, aki ugyancsak közelebről ismeri az üzemi életét. Ezek a felelőtlen, könnyelmű gondolkodású fiatalok egész kis csoportot alkotnak az üzemen belül. Kipuhatólják, hogy hasonló korú társuk mennyivel járul odahaza a háztartáshoz és gúnyolják, kinevetik, ha történetesen többet ad, mint ők...

Az ifjúság nagy »pénzbőségéről« én is elmondtam egy példát: Két hete, hogy a Püspökbazár előtt haladtam el többedmagammal. A villamossági és rádiószaküzlet előtt több vadonatúj motorkerékpár állt az érdeklődők gyűrűjében. Az egyik feketén csillogó, 125 köbcentis Danuvia boldogan ádodelgette az új gazda, egy hasonló korú ifjú, mint ez itt mellettem. Kíváncsiak lettünk, hogy a fiú kiféle-miféle. A kollégám kérdésére elmondta, hogy műszerész-tanuló, s most vette a gépet. Hogy miből?

Társaságunk legidősebb tagja példám hallatára egy darabig némán bámult a cigaretták tüstébe és csak annyit szolt:

— Bezzeg, amikor én tanuló voltam, egy kerékpárt sem vásárolhattam... Vajon ez a te műszerész-tanuló honnan szedte össze azt a tíz-tizen-hétez forintot arra a gépre? Én hiszem, hogy becsület

úton jutott hozzá, de akkor is vagy két évig ingyen etették, ruházták a szülei, pedig már embernyi-ember. Vajon van-e joga a mai fiatalnak, hogy ilyen áldozatot kérjen szüleitől akkor, amikor a kereset tekintetében ő is mindenkori felnőttnek számít?

A probléma ott volt asztalunkon a maga meztelenségében. Pillanatnyi csend után fokozott élénkséggel indult a vita. Elmondtuk véleményünket mindnyájan. Volt, aki nem tartotta túl súlyosnak a kérdést, de a többi újabb és újabb példákkal cáfolta. A megoldás módját sokféleképp ajánlottuk, de persze a bölcses követ, a mindenből aranyat varázsló csodaszert nem találtuk fel. Egyben azonban megegyeztünk: erről a kérdésről, általában ifjúságunk minden problémájáról beszélni kell.

Igen, az ifjúság körében mutatkozó ilyen jelenségek mellett nem mehetünk el szó nélkül. Beszéljünk róla, kutatassuk okát, hogy miért halványul el ilyen fiatalok életfelfogásában az erkölcsi felelősségtudat, miért szakadoznak a kapcsolatai az őt talán nem mindig dédelgető, de végeredményben emberré nevelő családdal? Honnan ez az önző vonás az ilyen fiatalok lelki arculatán. Miért nem becsüli meg anyagilag is szüleit, testvéreit, akik pedig legtöbbször sok lemondás árán nevelték.

Idős, tapasztalt barátom szerint már október előtt is tapasztalható volt ez a felelőtlen és néhányszor ékezetes. Ezeket a család- és így társadalmiellenes tüneteket azóta jobban észreveszi. Igaza van. Az ellenforradalom feltétlenül nyomot hagyott a fiatalok gondolkodásmódjain, erkölcsi felfogásán. Akkor szervezett eszmei támadás volt társadalmunk ellen, felelőtlen uszítás mindenki ellen, aki valamely formában építette ezt a társadalmat. Természetes, hogy megsértül a tekintélye az idős nemzedéknek, szülőknek, nem szülőknek egyaránt. Az ellenforradalom rőt tüzeiben eltorzult, hamisnak, valószínűtlennek tűnt fel mindaz, ami jó volt előbbi éveinkben. De nagyobbban, rosszabbban látszott az is, ami jogos kritikára adhatott alkalmat a fiatalok körében is.

Sokhelyütt összeomlott a család, családok tekintélye, hisz sokszor került szembe a józan gondolkodású apa, anya hóbörgő gyerekekkel. A fiatalok egy csoportjának disszidálása visszahat az itthon maradtak és családjaik viszonyára. »Ha az nem halt bele, hogy búcsút mondott a kapufélfának, én is elszabadulhatok végre anyám szoknyája mellől« — gondolkodnak egyesek. Hogy az ilyen hazát, szívet cserélők, családból idegenbe szakadtak most már véres könnyet sírnak (hallgassunk csak egy vasárnap délutáni »Szív küldi a távolba«-adást a rádióban) — az sokak előtt még nem számít. Hiába áll ezer és ezer példája fájdalommal valósa előttünk.

Igen, beszélnünk kell e túlkorán önállósuló, vendéglőbe, lakókba szabaduló fiatalokról — és fiatalokkal.

Elsősorban a KISZ feladata ez. Hiszen célkitűzéseiben szerepel a szocialista erkölcsre való nevelés. A család erősítése, az idők megbecsülése alapvető vonásai a szocialista erkölcsnek. Az üzemi KISZ-szervezetek amellet, hogy ilyen jelenségeket szemmel tartanak a szervezeten belül, próbálják a jótekonnyan hatni a családoktól elszakadók, szervezeten kívüli fiatalokra. Elsősorban úgy, hogy kultúrális szórakozási lehetőségeket biztosítanak, meghívják rendezvényeikre stb. Itt, a szolidabb keretektől szórakozó fiataloknak »nem kell« annyit pénz kőteni s több maradhat a családnak. Esetleges elmentés véleményekkel szemben fiataljaink jórésze igenis becsüli az időseket, családját és a »rég idők« jó szokását követve igenis anyagilag ta-

mogatja szüleit, testvéreit. Próbálja meg a KISZ megszervezni: találkozzanak ezek a fiatalok azokkal a »csak kosztépénz-hazaadókkal«. Ezek akkor elmondhatják, hogy osztják ők be fizetésüket, hogy a családnak is meglegyen a magáé és becsületes ruhára, szórakozásra is jusson.

Hiba volna azonban a káros jelenségek elleni küzdelmet csak a KISZ-re bízni. Mi, »idősek«, gyár-igazgatók és párttitkárok, pedagógusok és szakmai oktatók, munkatársak és barátok magyarázzuk el: nem jól megy ez így fiúk, lányok. Becsüljétek meg jobban a családot, Nincs jogotok arra, hogy születek, testvéreitek rovására »divatozzatok«, vagy csak a szórakozásnak éljétek. Nincs erkölcsi alapotok arra, hogy többet követeljétek a társadalomtól, mint amennyit adtak. A mi társadalmunk nem ellensége a fiatalos életörömmel. Iratlan törvényeinkben ott a jelentős passzus: jogod van a szórakozásra. De nem úgy, hogy semmit sem törlesztessz abból az adósságból, mellyel szüleidnek eddigi neveléséért tartozol. Annál is inkább, mert neked is lesz családod, te sem maradsz örökké szabadjára engedett fiatal...

Németh Lajos

Egy érdekes felvétel

A nyugatnémet—jugoszláv diplomáciai viszony megszakítása után Bonn belgrádi nagykövetségének homlokzatáról bevisszik az épületbe a leszerelt követségi táblát.

Több községben szép eredményeket értek el a földművelőszövetkezeti részjegyalapok növelésében

A Földművelőszövetkezetek Országos Szövetségének kezdeményezésére korábban országos mozgalmat indult el a földművelőszövetkezetekben a tagság által befizetett szövetkezeti részjegyalapok növelésére. Mint az eddigi tapasztalatok mutatják, ebben a mozgalomban a szegedi járás földművelőszövetkezei közül is többen igen szép eredményeket értek el.

A legjobbak közül is talán elsőnek lehet említeni a szegedi földművelőszövetkezetet, ahol a szövetkezet dolgozói azon túl, hogy maguk is igen sok 50 forintos részjegyet vásároltak, alapos felvilágosító munkát végeztek a parasztság körében, akik közül nagyon sokan megértették, mit eredményez számukra szövetkezetük erősítése. Nem zárkoztak el új részjegyek vásárlásától, melyeknek értéke hatványozottan túllé-

Marxizmus és erkölcsi normák

Nagy érdeklődés kísérte Heller Agnes előadását

Nagy érdeklődés kísérte Heller Agnes, a filozófiai tudományok kandidátusa, a Közgazdasági Egyetem filozófiai tanszékének vezetője előadását, melyet »Marxizmus és erkölcsi normák« címmel tartott Szegeden, a Juhász Gyula Művelődési Otthonban. Pedagógusok, ifjúsági vezetők, az élet valamennyi területéről összegyűlt érdeklődők jól összefogott, logikusan átgondolt és előadott fejtegetést hallottak, melynek újszerűsége éppen abban állott, hogy

rendszerre tárt a hallgatóság elé azt a hatalmas elméleti anyagot, mely az erkölcsi kérdéséről a marxizmus-leninizmus klasszikusainak írásaiban megtalálható.

Az előadó részletesen taglalta az erkölcsi normák keletkezésének történeti és társadalmi alapjait. Kifejtette, hogy az ösközösségi társadalom még nem ismerte az erkölcsi normákat, melyek az osztálytársadalommal egy időben jelentek meg az emberi tudatban. Elemzte az erkölcsi normák formáit, részletesen taglalta a konkrét és elvont normák közti

különbséget, s különös alaposággal tárgyalta az elvont normák és az emberek cselekvése közötti összefüggéseket.

A konkrét erkölcsi normák egy-egy osztály magatartását, életét szabályozzák a szokás alapján,

amelyek az osztály érdekeivel megegyeznek, s amelyeknek az emberek nagy többségükben sohasem mondanak ellent, hiszen a konkrét normákkal való tömeges szembeállítás azt jelentené, hogy az osztály felszámolja saját létét. Más a helyzet az elvont erkölcsi normákkal, amelyek közé átmérendőnek az előző osztálytársadalmak erkölcsi normái is, de amelyek közül számos — például az úgynevezett elemi normák, mint ne ölj, ne paráználkodj — általános emberi törekvéseket is kifejeznek. A konkrét és elvont normák közötti különbséget mutatja, hogy az elvont normáknak az osztálytársadalomokban igen sok esetben csak tanítják általános érvényét, de tömegesen nem tartják be azokat. Akár a ne ölj, akár a ne lopj elemi erkölcsi normákra gondolunk,

azt látjuk, hogy az osztálytársadalmakban az ölés ugyanakkor nemcsak mint háborús hőstett dicsőség, hanem a középkorban például mint párbajban való ölés is társadalmilag dicsőségesnek számított. A ne lopj esetében a bűrszó társadalom

egész pénzügyi hitelrendszere, s többek között a csőd intézménye nemcsak lehetővé teszi, hanem elő is segíti ennek az elvont erkölcsi normának a megsértését.

Az előadó részletesen foglalkozott a tekintélyi elv kérdéseivel is.

Az előadást a résztvevők feszült figyelemmel hallgatták. A felvetett kérdés olyan, mely értelmiségünk nagy csoportjaiban évek óta vitás alatt áll. Az előadás világosságot hozott a hallgatókhoz, hogy kérdéseiket megoldják.

A TTIT és a Juhász Gyula Művelődési Otthon az előadás megrendezésében hasznos és Szegeden eddig nélkülözött munkát végzett. Helyes volna, ha hasonló témakörű előadások a jövőben is rendszeresen sorra kerülnek.

Röviden....

A kirakatlát...

»Nagy réges-régen, hol volt, hol nem volt, Világnak végén volt egy mesebört. Benne sok ezer tündér csodaszor, Akármennyit vettek, sohsem fogyott el.«

Ez a régi gyermekdalocská jut eszembe, ahogy a Szegedi Állami Áruház új játékkirakatát nézem. A varázsló a gyermekálmok csodálatos lényeit; a tündért, a macskót, a babát, a labdát és ki tudja felsorolni, mi minden szépet kelt életre. Az aprócska gyermekek örökre elnézelődnek a kirakat előtt, ha a csipős novembervégi szél nem siettetné az anyukákat. A várakozás boldog érzését fokozza az ötletes kirakat. Készítők sok kedves percet szereznek a gyermekeknek és a felnőtteknek egyaránt.

(Zs)

1957. november 27, szerda

MOZIK

Szabadság: Fél 6, fél 8 órakor: A test ördöge. — Francia film. (Csak 16 éven felülieknek.) Ma utoljára. November 28-tól december 4-ig: **Külvárosi legenda.** — Egy ábrándos tiszta lelkű ifjú szerelmének története. — Új magyar film. Csak 16 éven felülieknek.

Vörös Csillag: Fél 6 és fél 8 órakor: A császár parancsára. Új magyar film. Ma utoljára. November 28-tól dec. 1-ig: **Csalódás.** — Szovjet film.

Fáklya: Fél 6 és fél 8 órakor: **Turistaszerelm.** Egy szerelmes pár és egy zord apa vidám kalandjai szovjet filmben. Ma utoljára. November 28-tól december 1-ig: **Ali baba.** — Francia film.

POSTÁS MOZI

7 órakor: **Ejszaka lányai.** — Francia film. 16 éven felülieknek.

DUGONICS MOZI

Építők Művelődési Otthona

Kossuth Lajos sgt. 53.

Vette milliói. Német film. Kísérőműsorral. Előadások kezdete: 5 és 7 órakor.

NEMZETI SZÍNHÁZ

Este 7 órakor: **Egy éj Velencében.** — Juhász Gy.-bérlet.

MUZEUM

Fehértő élővilága, Móra Ferenc-emlékkiállítás Szeged és a magyar irodalom 1848-tól napjainkig. Gyermekjátékok egykor és most (Roosevelt tér). Nyitva hétfő kivételével mindennap de. 10-től este 18 óráig. Múzeumi Képtár (Horváth Mihály u. 5.) nyitva hétfő kivételével mindennap de. 14 órától 18 óráig.

KÖNYVTÁRAK

Somogyi Könyvtár

Központi könyvtárban kölcsönzés hétköznapiakon de. 10-12, és du. 2-6-ig. Olvasótermi szolgálat hétköznapiakon de. 10-től este 7-ig.

A Járás Könyvtár Széchenyi tér 1. szám alatti helyiségében felnőttké részére: hétfőn, szerdán és pénteken, az ifjúság részére: kedden, csütörtökön és szombaton 10-12, délután 2-6 óráig tart könyvkölcsönzési szolgálatot.

A fiókkönyvtárak a szokott helyen és időben folytatják kölcsönzési munkájukat.

Egyetemi Könyvtár

Kölcsönzés: hétfőn 14 órától 17 óráig, keddtől péntekig 12 órától 17 óráig, szombaton 10 órától 12 óráig, vasárnap 10 órától 12 óráig. Olvasóterm: nyitva hétfőn 14 órától 19 óráig, keddtől szombatra 10 órától 19 óráig, vasárnap 9 órától 12 óráig.

A Juhász Gyula Művelődési Otthon könyvtára.

Mindennap — péntek kivételével — délután 1-6 óráig. Kölcsönzés mindenkinek.

ÁLLATORVOSI INSPEKCIÓS SZOLGÁLAT

Szeged város területére

November 30-ig 23-tól november 30-ig este 6 órától reggel 6 óráig (vasárnap nappal is) elsősegély és nehézségi esetére inspekciós Palotás Gyula állami állatorvos, lakása: Partizán u. 7. Telefon: 48-91. Az állatorvos kiállításáról a hívó fél köteles gondoskodni.

AZ ENYHE IDŐ TOVÁBB TART

Európa nyugati részében enyhe óceáni légkörmegyek vannak uralkodni. Londonban hétfőn délután 8, Berlinben, Bécsben 7 fokot mértek. A brit-szigeteken, a Skandináv-félsziget déli részén, Németországban és Lengyelországban több helyen esik az eső. Ezzel szemben a Szovjetunió európai területén tovább tart a hideg idő és a nagy területekre kiterjedő havazás. Moszkvában kedden reggel mínusz 9 fok volt a hőmérséklet.

Várható időjárás szerdán estig: felhőzetes, esős, néhány helyen kisebb eső. Mérsékelt nyugati, északnyugati szél. Az évszakhoz képest enyhe idő tovább tart.

—egmagasabb nappali hőmérséklet szerdán 6-9 fok között.

ÚJ ANYAKUTAT FURNAK A TANÍTÓI KISKERTÉKBEN

Elhárult minden akadály a Tanítói kiskertekben létesítendő anyakut munkálatai előtt. A Tanítói kiskertekben igen rossz viszonyok uralkodtak a vízszolgáltatás szempontjából. Sokat kellett gyalogolni a meg-lévő kúthoz, s azok is igen gyengén szolgáltatták a vizet. A lakosság régi vágyát teljesít most a II. kerületi tanács, amikor nagykapacitású anyakut építtet. A Művelődési KHSZ dolgozik már meg is kezdték a munkálatait.

— Tető alá vonták a Szegedi Kenderfonógyár épülő kéteme-tes lakóházát. Szombaton délután kedves ünnepség keretében tűzték az épület homlokzatára a munkások a zöld ágat.

* Figyelem! November 28-án, csütörtökön este 7 órai kezdésű halálcsóra az Építők rökust kultúrothonában, Kossuth Lajos sugárút 53. Halászlé túrósoszával és rántottal. Zene: Bruckner és Dekány. Vacsorajegyek elővételben kaphatók a kultúrház irodájában.

* Dr. Karátson Aladár urológus-sebész főorvos külföldi tanulmányútra látogat és rendelőjét megkezdi. Szeged, Károlyi u. 6. 5-6 között. 11715

* Kereskedelmi, Pénzügyi és Vendéglátóipari Dolgozók Szakszervezetének Központi Kultúrothon Könyvtára (Tolbuhin sugárút 14.) nyitva: kedd, csütörtök, péntek délután 4-7 óráig. Könyvkölcsönzés mindenkinek díjtalanul.

DÉLMAGYARORSZAG

A Magyar Szocialista Munkáspárt szegedi lapja Szerkesztő: a szerkesztő bizottság Szerkesztőség: Szeged, Szállás sétány 10. Telefon: 35-35 és 30-03 Éjszakai telefon: 35-06 és 34-38 Kiadói hivatal: Szeged Klauzál tér 3.

Telefon: 31-16 és 35-00 Terjesztik a megyei postahivatal hírlaposztálya és a hírlapkezelő postahivatalok

Szegedi Nyomda Vállalat Felelős vezető: Vincze György